

Tidlig indsats kræver viden, kompetencer og systematik

Mette Skovgaard Væver, PhD, lektor
Babylab, Institut for Psykologi
Københavns Universitet

UNIVERSITY OF COPENHAGEN

Problemet? Spædbørn er "usynlige" og deres trivsel er svær at vurdere for de fagprofessionelle

- Allerede når barnet er 1 år
 - > har det udviklet en stabil følelsesmæssig tilknytning til de omsorgspersoner, som er nødvendige for barnets overlevelse og trivsel
- Kvaliteten af barnets tilknytning
 - > har afgørende betydning for barnets videre udvikling.
- De helt små børn (0-1 år)
 - > er mere usynlige for samfundet end de ældre børn, som går i institution
- Sundhedsplejerskerne er vigtige
 - > kun 2 ud af 1000 familier takker nej til dette tilbud
- Det lille barn har endnu ikke udviklet sprog
 - > vi kan ikke spørge barnet, hvordan det har det, og barnet kan ikke bede om hjælp.
- Vi må observere børnenes adfærd og vurdere deres trivsel
 - > vanskelig opgave -> kræver træning i standardiserede metoder

Hvad siger forskningen?

- Tryk tilknytning fremmer trivsel og læring:

Trykke børn er tillidsfulde, effektive strategier til at regulere negative følelser og stress -> psykisk og socialt robuste -> kan bruge deres tid på at udforske, lege og lære – og de nyder det!

- Utryk og især desorganiseret tilknytning er en risikofaktor:

Utrykt og desorganiseret tilknyttede børn er mindre tillidsfulde, mindre effektive strategier til at regulere negative følelser og stress -> alvorlig risikofaktor ift til senere psykiske vanskeligheder, sociale relationer, skolegang og uddannelse.

- Fordeling i en typisk population:

65% trykt tilknyttede børn

25 % er utrykt tilknyttede børn

5-10 % desorganiseret tilknyttet børn

- I belastede populationer: Er forekomsten af utryk og desorganiseret tilknytning langt højere.
- Danske estimer -> I én ud af fem familier er der risiko for utilstrækkelige forældreressourcer og omsorgssvigt og dermed utrykke børn.
- De rumænske børnehjemsbørn -> Tidlig indsats SKAL være tidlig.

Løsninger? Viden, kompetencer og systematik

- Tidlig opsporing – dvs allerede i barnets første leveår:
 - > Implementering af videnskabeligt solide redskaber til tidlig opsporing af risiko og mistrivsel
 - > fx Alarm Distress Baby Scale (ADBB) - evalueres aktuelt i Copenhagen Infant Mental Health Project (CIMHP) – et forskningssamarbejde mellem KU og Københavns Kommune på baggrund af en bevilling fra Tryk Fonden
- Tidlige målrettede evidensbaserede indsatser:
 - > Fremme af forældreressourcer og tryk tilknytning - bare en lille en forandring i de tidlige år får stor effekt
 - > fx TryghedsCirklen-Forældre programmet – evalueres også i CIMHP
- Systematisk evaluering af indsatserne
 - > Vigtige spørgsmål: Virker det vi gør? Hvad virker bedst og hvad kan bedst betale sig? Hvem virker det for- og hvem virker det ikke for?

Vision -> En national strategi for tidlig indsats

- Udvikling af en national strategi –> koordinering af indsatser
 - > fremme af forældreressourcer og spæd- og småbørns psykiske sundhed med det formål at give kommunerne konkrete anbefalinger til handleplaner, f.eks.
- Kompetenceopbygning hos de fagprofessionelle
 - > dvs træning i solide videnskabeligt baserede redskaber til tidlig opsporing af mistrivsel og forebyggende indsatser
- Metoder til systematisk evaluering af de tidlige indsatsers kvalitet i kommunerne og på landsplan
 - > sikre at tidlige indsatser bliver en vedvarende og effektiv del af kommunernes kerneydelse fremadrettet.
- Resultatmål
 - > flere spæd- og småbørn og deres familier får den bedste og mest effektive hjælp tidligst muligt og dermed gør en forskel i forhold til at bryde den negative sociale arv